

מוחלט - נשבעו צעירי ביג"י לחסלו בכל אחר

את כל הצימוקים. כתבה זו, שמסרה בהכרח רק חלק קטן מכל מה שנאמר באותה מסיבה, הופיעה בעיתונים. גם דבר לא הביא כתבה של הכתב שלה, אלא העתיק את כתבת עתים. אפילו כתבה זו לא היתה עוקצנית ביותר. לפיה אמר לבון, בין השאר:

● "שום דבר אינו מתגשם בלחץ ובטרור. בסופו של דבר, היושר, האמת והעובדות הן המכריעות... אותו הדבר יקרה להיכוח המיותר על הניגודים בין המדינה וההסתדרות."
 ● "אני מפסק אם זה היא התבונה הממלכתית שאנשים רציניים ואחרים יתנו סגירת לחי פומבית לתנועת הפועלים האמריקאית, שאנו זקוקים לה." היה זה רמז גלוי להודעת בן-גוריון נגד שיתוף האמריקאים במכון האפרו-אסיאתי של ההסתדרות. "יש לי הוכחות שטענה זו יצאה לא מאפריקה, אלא ממקום מסויים בתל-אביב... זהו פרט נוסף במסכת הקובעת שצריך, להיפטר, לצורך נופח ניגודים."

● "במדינת ישראל מתפתחת תיאוריה, שאני מגדירה כאטאיזם, הרואה את המדינה כאה במקום מאמצים ארגוניים של אורחי המדינה, והרואה בארגון כזה סכנה למדינה. זאת פילוסופיה מוטעית ומסוכנת."

בהשוואה למה שכבר נאמר בפרשה על ידי דוברי כל הצדדים, היו אלה דברים חוזרים למדי. קשה היה לראות בהם אתגר חוצב-להבות נגד בן-גוריון. אפילו עתונו של פרט, הארץ, שם את הכתבה, ללא הבטחה, בעמוד השני, אך נעריהוזהר עטו עליה.

★ ★ ★

טראגיקומדיה בעצרת

ב ינתיים קרו עוד כמה אירועים טראגיקומיים. בן-גוריון החריג את עצרת יובל ההסתדרות, שהתקיימה בהיכל התרבות התל-אביבי. אנשיו הפיצו כי סיבת הדבר נעוצה בכך שלא הומן בצורה ההולמת את מעמדו, אלא רק במכתב שיגורתי (ידיעה כוזבת שהופרכה: שביגי הומן, כאילו, בגליון-סטנסיל משיכפל). רוב שרי מפא"י לא באו. לעומתם, באו באופן הפגנתי גולדה מאיר ופנחס ספיר. גיורא יוספטל, שותף נעריהוזהר, הופיע בתוקף היותו שר-העבודה. נשיא המדינה הופיע מפני שהבטיח זאת מראש, נאם נאום בו הערים תשבות על ראש בן-גוריון הנעדר.

מסביב להשתלשלות זו התנהלה משך מספר ימים מלחמה פסיכולוגית ערה. יומם ולילה חזרה מערכת התעמולה של פרס על רעיון אחד ויחיד: לבון יחוסל! בן-גוריון יצא למלחמה! באחריה זו התכנסה מזכירות מפא"י, בת 32 החברים. המזכירות נדרשה להעלות את עניין לבון על סדר-יומה. הדרשים: אבירי-הקוניונקטורה הראשונים, שהחליטו לקפץ על עגלת בן-גוריון. הבולטים: נחום שדמי, איש מערכת-הבטחון ואביו של גיבור פרשת כפרי קאסס; חנה למדן, עסקנית שטיילה בעבר בין המפלגות, איחרה את כל האוטובוסים. החליטה שלא לאחר את האוטובוס גם הפעם.

* אטאיזם, מן המילה הצרפתית ETAT (מדינה). תיאוריה הדוגלת בהגמוניה של מנגנון המדינה בכל תהליכי החברה והמשק.

לבון, חזן וגלילי בעצרת היובל — לקראת ריכוז חדש?

מה שקרה בישיבה זו, יכול היה ליצור את הרושם כי אומנם הצליחו נעריהוזהר, וכי ותיקי המפלגה נוטשים את לבון כדי להציל את עורם. אחרי קריאת מכתב שחצני של בן-גוריון, בו איים לצאת להתקפה כללית נגד לבון בממשלה ובמפלגה, קם עסקן אחרי עסקן, גינה את דברי לבון במסיבת-עיתונאים. הגדיל לעשות מכולם אותו פחדן כרוני, משה שרת, שאף ניסח את הסיכום הנמלץ.

אך לא סיכום זה פורסם. תחת זאת, מסר יוסף אלמוגי, שקפץ גם הוא על עגלת בן-גוריון, הודעה בה נאמר כי "רוב המשתתפים בחיכוח" הביעו צער על דברי לבון. קול ישראל של טדי קולק מיהר להכריז על כך מספר פעמים ביממה אחת.

עתוני פרס צהלו. היה נדמה כי רוב ראשי המפלגה התייצבו נגד לבון, השאירוהו מבודד. היה זה סיכום כוזב. כי כמעט כל הדוברים, בצאתם לגנות את עמדת לבון במסיבת העיתונאים, הקדימו לדבריהם הערה כי הם תומכים בלבון ומבינים את מצב-רוחו. הם רק גינו דברו במקום "פומבי" — כאילו היה מקום פומבי יותר ממזכירות המפלגה עצמה. חיך למחרת היום אחד מראשי מפא"י, אשר דיבר, אף הוא, נגד לבון: "מה יש? בעוד כמה ימים יקבל בן-גוריון מכה איומה על הראש. יהיה לו קשה מאוד לבלוע את מסקנות ועדת-השרים. או היה כדאי להמתק לו את הגלולה המרה על ידי החלטה של המזכירות, התומכת כאילו בו. זה יאפשר לו לקבל את המסקנות, ולמנוע את פילוג המפלגה."

★ ★ ★

מפלגה חדשה?

א ולם בריוק זאת רצו נעריהוזהר למנוע. כל פשרה במפלגה היתה על חשבונם. הם רצו להביא לחיסולו של לבון בכל מחיר — אפילו במחיר פילוג חמור במפלגה.

השבוע קיוו נעריהוזהר כי יצליחו להשפיע על בן-גוריון המרוגז להביאו לנקיטת הקו הקיצוני ביותר. תוכניתם:

- להביא את בן-גוריון להטלת אולטימטום, שיכריח את רוב המפלגה להתלכד סביבו ולקבל החלטה להדחת לבון מן ההסתדרות.
- להכריח את לבון בצורה זו להתפטר מן ההסתדרות — ובמיקרה של סירובו, לגרשו מן המפלגה.

האם ימצא במפלגה רוב לקח כזה, דחקא ברגע בו יוכח סופית כי לבון חף מכל פשע בעניין עסקי-הביטוח, ושנפל קורבן לעלילה של וייפנים? השבוע היה הדבר מוטל בספק חמור מאוד, כי כינתיים עלה בחוגים הרציניים במפלגה חשש מהריד.

הדבר התחיל כאשר עמד פנחס לבון על הבמה, בעצרת היובל. משני צדדיו עמדו ישראל גלילי ויעקוב חזן — מנהיגי אחדות העבודה ומפ"ם. גם נאומו של לבון היה בעל סיגנון חדש: זו הפעם הראשונה אחרי שנים רבות שהשתמש לבון בסיסמות סוציאליסטיות מובהקות, שהיו לאחרונה זכיון הפרטי של שתי מפלגות השמאל. לדברי עתונאי אחד: "הוא נאם נאום אדום. מה קרה?"

מה שקרה הוא כי עלתה במדינה אפשרות חדשה. לבון לא יצר אותה, אך הוא נדחף לעברה, בהדרגה, על ידי נעריהוזהר.

אם יחליט רוב מפא"י להדיח את לבון מכהונתו בהסתדרות, הוא לא יתפטר. לצדו יעמוד חלק ממפא"י — חלק לא גדול, אך חשוב. כי זה החלק החולש על המנגנון האדיר של ההסתדרות עצמה, ושיש לו את המגע היומיומי עם הפועלים. נוספות לכך הקבוצות, אם יביאו נעריהוזהר לידי פילוג רשמי במפא"י, יתכן כי רק כ-15 אחוז מן המפלגה יישארו עם לבון. אולם 15 אחוז אלה מספיקים בהחלט כדי לחולל מהפכה עצומה בהסתדרות — ולשנות את מערכת היחסים במדינה כולה.

למפא"י יש בהסתדרות רוב של 57 אחוז בלבד. פרישה של 15 אחוז ממפא"י תהפוך את מפא"י לסייעת מיעוט — ותנחיל את הרוב והשלטון בהסתדרות לריכוז חדש של השמאל, בהרכב סיעת-לבון, אחדות-העבודה ומפ"ם.

אין זה סוד כי אנשי מפ"ם חולמים על מפלגה כזאת עוד מראשית הפרשה. זהו רעיון מפתה מאוד. אילו היה מתגשם, היתה קיימת בארץ זו הפעם הראשונה מפלגת-שמאל חזקה, שתעלה על מפא"י בהסתדרות ותתקרב לכוחה של מפא"י בכנסת. ההסתדרות האדירה היתה הופכת למרכז-כוח עצמאי, בלתי תלוי בממשלה. מפא"י הבן-גוריונית היתה הופכת למפלגת ימין, דבר המתאים לאידיאולוגיה של פרס ודיין. דבר היה הופך ביטאון השמאל, הארץ — ימין, דבר המתאים לאידיאולוגיה של פרס ודיין. בטאונה יהיה הארץ.

השבוע עוד היה רעיון זה רחוק מהתגשמותו. אולם עצם האפשרות העלתה באופן ניכר את המוראל בקרב ההסתדרות. איש אינו רוצה להיות בסיעה פורשת ומדולדלת. אך האפשרות של ריכוז-כוח גדול וחדש, הנשען על המוני הפועלים, פתחה אופקים חדשים. בינתיים הבינו זאת רוב מנהיגי מפא"י. לכן לא היה להם שום חשק להיגרר אחרי נערי-הוזהר חסרי-האחריות, למצב שאין ממנו מוצא. מנוי וגמור היה עם האנשים כמו לוי אשכול למנוע את פילוג מפא"י.

הם ידעו כי לבון אינו חותר לפילוג. על כן היה תפקידם ברור: לקחת את בן-גוריון בידיים, לפייס אותו בפרס מילולי, למנוע בעדו מלהשתולל ומלשבור את הכלים.

בן-אהרון, ספיר ובנטוב בשורה הראשונה — מי לא בא?